

Інформація про результати здійснення Національною радою з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу заходів у сфері протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу протягом 2022 року

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 11.07.07 № 926 Національна рада з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу (далі – Національна рада) – це консультативно-дорадчий орган, утворений Кабінетом Міністрів України, який забезпечує виконання функції координатора програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією (далі – Глобальний фонд) в Україні. Основні завдання Національної ради:

- підготовка пропозицій щодо визначення пріоритетів та забезпечення реалізації державної політики з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу та консолідованого використання коштів у цій сфері;

- сприяння узгодженій міжвідомчій та міжсекторальній взаємодії для забезпечення реалізації на державному рівні проєктів з протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу, у тому числі грантів Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією (далі – Глобальний фонд);

- проведення моніторингу виконання програм та здійснення заходів з протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу;

- участь у розробленні проєктів нормативно-правових актів, програм та заходів з протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу;

- інформування Кабінету Міністрів України та громадськості про результати здійснення заходів з протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу.

Протягом 2022 року діяльність Національної ради проводилась згідно з [Планом роботи](#), який був сформований згідно з пропозиціями членів Національної ради, зацікавлених сторін та обговорений і узгоджений на засіданні Комітету з програмних питань Національної ради 8 лютого 2022 року та оприлюднено на сайті МОЗ.

[План нагляду](#) Національної ради на 2022 рік схвалено на засіданні Комісії з нагляду 21 січня 2022 року.

Секретаріатом Національної ради на початку 2022 року на сайті МОЗ оприлюднено [звіт](#) про роботу Національної ради у 2021 році, а також підготовлено [звіт](#) про стан виконання Плану нагляду за 2021 рік.

Протягом 2022 року у зв'язку із карантинними обмеженнями, а також уведенням з 24 лютого 2022 року воєнного стану організовано, проведено та задокументовано лише одне засідання Національної ради під головуванням Міністра охорони здоров'я у змішаному форматі [22 вересня](#). Разом із цим, протягом року у заочному форматі було забезпечено та задокументовано:

- опрацювання та узгодження Національною радою проєкту [звіту з аудиту](#) програм Глобального фонду в Україні Офісом Генерального Інспектора Глобального фонду (проведено дві онлайн-зустрічі 14 та 15 лютого з обговорення результатів аудиту грантів Глобального фонду в Україні та формування пропозицій для підготовки [відповіді країни](#) щодо проєкту звіту);

- погодження Національною радою делегування від України нового представника до складу виборчої групи Правління Глобального фонду від країн Східної Європи та Центральної Азії;
- організацію та проведення координаційних заходів для отримання Україною додаткового гранту щодо зниження впливу КОВІД-19 на програми з ВІЛ та ТБ на суму майже 6 млн. доларів США;
- розгляд та погодження Національною радою додаткового Запиту на фінансування до Глобального фонду на суму 5,5 млн доларів США на забезпечення лікування ВІЛ та туберкульозу;
- розгляд та погодження Національною радою заявки в рамках регіонального гранту на додаткове фінансування в Україні заходів протидії КОВІД-19.

Усі матеріали щодо діяльності Національної ради та її робочих органів оприлюднено на сайті МОЗ за посиланням <https://moz.gov.ua/nacionalna-rada-z-pitan-protidii-tuberkulozu-ta-vilsnid>.

З метою підготовки членів Національної ради до ефективного виконання своїх обов'язків Секретаріатом Національної ради організовано та проведено:

- 14 червня 2022 року орієнтаційну онлайн-зустріч з новообраними представниками спільноти людей, які живуть з ВІЛ, які делеговані до участі в роботі Національної ради;

- 26 жовтня 2022 року віртуальну інформаційну сесію для членів Національної ради, Комісії з нагляду та зацікавлених сторін за участі фахівців Глобального фонду для огляду та обговорення питань щодо застосування Політики уникнення конфлікту інтересів та Кодексу етичної поведінки членів Національної ради та її робочих органів в рамках роботи Національної ради, яка виконує функцію координаційного механізму країни з реалізації програм Глобального фонду в Україні.

Враховуючи обмеження, пов'язанні з COVID-19, для членів Національної ради та Комісії з нагляду 2021 року було розроблено сертифікований дистанційний навчальний курс, який постійно доступний для безкоштовного проходження навчання на платформі Центру громадського здоров'я за посиланням: https://courses.phc.org.ua/courses/course-v1:PHC+61+2021_2/about. Станом на 1 січня 2023 року за даними Центру громадського здоров'я здійснено 160 реєстрацій на проходження курсу, з яких 26 успішно завершили курс та отримали сертифікат (з яких у 2022 році зареєструвалися 20, і отримали 2 сертифікат).

Для забезпечення нагляду за програмами Глобального фонду в Україні секретаріатом Національної ради організовано, проведено та задокументовано 4 засідання Комісії з нагляду – 21 січня, 28 квітня, 1 листопада та 28 грудня, а також дві зустрічі з основними реципієнтами 17 травня та 25 травня.

Також забезпечено участь членів Комісії з нагляду у:

- віртуальному дебрифінгу основних реципієнтів грантів Глобального фонду з Місцевим Агентом Глобального фонду з питань впровадження програм в умовах воєнного стану ([12 травня 2022 року](#)),
- віртуальній зустрічі основних реципієнтів грантів Глобального фонду з представниками Глобального фонду з питань програмної діяльності на тимчасового непідконтрольних та окупованих військовими формування РФ територіях України Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей ([16 травня 2022 року](#)),
- віртуальному дебрифінгу основних реципієнтів грантів Глобального фонду з Місцевим Агентом Глобального фонду з питань: 1) впровадження програм в умовах воєнного стану; 2) виконання рекомендацій Глобального фонду щодо виконання спеціальних умов грантових угод; 3) надання послуг з формування прихильності серед ТБ хворих, послуг ДОТ, а також кооперація з первинною ланкою; 4) надання послуг з профілактики ВІЛ та ДіП (14 вересня 2022 року).

Протягом 2022 року у зв'язку із карантинними обмеженнями, а також уведенням з 24 лютого 2022 року воєнного стану, візити з нагляду в регіони не проводилися.

Для здійснення огляду впровадження програм Глобального фонду та Плану переходу в Україні в період 2021 рік – перше півріччя 2022 року секретаріатом Національної ради залучено консультанта, який підготував [звіт](#) з оглядом та рекомендаціями щодо наглядової діяльності, який було [переставлено](#) членам Комісії з нагляду на онлайн-засіданні 28 грудня 2022 року

Протягом 2022 року забезпечено організаційно-методичне, технічне та інформаційне забезпечення діяльності Комітету з програмних питань та Комітету з регіональної політики Національної ради.

Організовано, проведено та задокументовано три [засідання](#) Комітету з програмних питань 8 лютого, 12 липня та 26 серпня, а також заочний розгляд та погодження результатів оцінки чисельності людей, які живуть з ВІЛ, на кінець 2021 року, а також алгоритму надання матеріальної допомоги пацієнтам за рахунок програм Глобального фонду, які живуть на окупованих та прифронтових територіях України (в період [19-26 липня](#)).

Також при Комітеті з програмних питань протягом 2022 року організовано роботу двох робочих груп:

- робоча група із забезпечення сталості послуг в установах виконання покарань ДКВС України (проведено установче засідання [29 листопада 2022 року](#));

- робоча група щодо розробки пропозицій до програм, націлених на потреби спільноти транс*людей (установче засідання відбулося [10 жовтня](#), друге засідання [7 грудня 2022 року](#)).

Щодо роботи Комітету з регіональної політики, то 22 вересня 2022 року рішенням Національної ради призначено нового голову Комітету. 27 жовтня

2022 року затверджено оновлений [склад](#) Комітету, проведено три його [засідання](#): 27 жовтня, 11 листопада та 20 грудня.

Також при Комітеті за підтримки секретаріату та інших партнерів діяли:

- Національна група з адвокації, комунікації та соціальної мобілізації у сфері протидії ТБ (АКСМ-ТБ), в рамках роботи якої проведено зустріч зацікавлених сторін з обговорення Національної АКСМ-ТБ стратегії (12 січня 2022 року) та засідання АКСМ-ТБ групи щодо погодження інформаційної стратегії у сфері ТБ (15 липня 2022 року);

- робоча група розробки уніфікованого інструменту для забезпечення моніторингу розробки та впровадження обласних та міських програм з ВІЛ, туберкульозу та вірусних гепатитів, виділення фінансування на їх реалізацію та закупівлю послуг у цій сфері за рахунок бюджетних коштів. Секретаріатом організоване одне засідання (21 жовтня 2022 року), за результатами роботи підготовлено та на засіданні робочої групи та Комітету представлено відповідну [аналітичну записку](#).

На виконання рішень засідання Національної ради від 22 вересня 2022 року секретаріатом взято активну участь в організаційній підготовці та проведенні [Національних консультацій](#) за міжнародною участю для забезпечення стійкої відповіді на епідемії ВІЛ і туберкульозу в Україні в умовах військової агресії російської федерації та післявоєнний період, які проведені 10-14 жовтня 2022 року у гібридному форматі. Представниками Секретаріату підготовлено та представлено учасникам консультацій [інформацію](#) щодо правового режиму роботи на тимчасово окупованих територіях.

Згідно з рекомендаціями Глобального фонду за результатами порогових оцінок проекту «Еволюція КМК» 28 листопада 2022 року організовано та проведено [віртуальну зустріч зацікавлених сторін](#) з обговорення та погодження результатів аналізу експертного середовища у галузі соціально-небезпечних захворювань та розробки механізмів позиціонування Національної ради у сфері охорони здоров'я, проведеного секретаріатом Національної ради із залученням консультанта. На зустрічі представлено [звіт та план заходів](#), [схему позиціонування](#) та [схему трансформації](#) Національної ради.

Також представники секретаріату Національної ради взяли участь у:

- зустрічі із секретарями регіональних рад з питань координації дій у відповідь на туберкульоз та ВІЛ (23 лютого 2022 року);
- координаційних зустрічах партнерів за участі представників Європейського регіонального бюро ВООЗ, Європейської коаліції боротьби з туберкульозом та ДУ «Центр Громадського здоров'я МОЗ України» щодо впровадження Алгоритму збору даних за чотирма індикаторами Європейського регіонального бюро ВООЗ, які

- відображають системний підхід впливу спільнот та організацій громадянського суспільства на програми, згідно з новим Планом дій ВООЗ щодо боротьби з туберкульозом у Європейському регіоні ВООЗ на 2023–2030 роки (26 травня, 22-23 червня 2022 року);
- координаційній зустрічі щодо розробки необхідних нормативно-правових документів щодо правового порядку відбору біологічних зразків потерпілих від насильства медичними працівниками та надання подальшої медичної допомоги жертвам насильства (19 травня 2022 року);
  - регіональному [вебінарі](#) для представників країн Східної Європи та Центральної Азії з питань еволюції координаційних механізмів країн та їх ролі у забезпеченні сталості послуг, у ході якого представники секретаріату [представили](#) досвід України із зазначених питань (09 вересня 2022 року);
  - VI Національному [Форумі](#) людей, які живуть з наркозалежністю в Україні ([23 листопада 2022 року](#));
  - VIII Національному жіночому [Форумі](#) з ВІЛ та СНІД в Україні ([19 грудня 2022 року](#)).

З метою обговорення та узгодження організаційних та регламентних питань із залученням широкого кола зацікавлених сторін секретаріатом Національної ради організовано та проведено:

- [21 липня 2022 року](#) віртуальну зустріч зацікавлених сторін за участі лідерів ключових груп населення, членів Національної ради та представників зацікавлених сторін з обговорення проекту Концепції технічного завдання для узагальнення та вдосконалення наявних виборчих практик і процедур виборів/делегування до Національної ради представників неурядового сектору для впливу на прийняття рішень із забезпечення сталості та якості у послуг у сфері ВІЛ та ТБ (залучено 15 представників НУО та лідерів спільнот);
- [14 грудня 2022 року](#) віртуальну зустріч зацікавлених сторін за участі лідерів ключових груп населення, членів Національної ради та представників зацікавлених сторін щодо перегляду діючих політик та процедур Національної ради для вдосконалення підходів делегування неурядового сектору до Національної ради, що забезпечить ефективний вплив спільнот на прийняття рішень у забезпеченні сталості та якості послуг (залучено 10 представників НУО та лідерів спільнот). Під час зустрічі представлено пропозиції, підготовлені секретаріатом Національної ради із залученням консультанта.

Результати нагляду за впровадженням грантів Глобального фонду в Україні протягом 2022 року

Впроваджені ключові наглядові заходи щодо:

1. Узгодження Національною радою проєкту звіту з аудиту програм Глобального фонду в Україні Офісом Генерального Інспектора Глобального фонду, обговорення результатів та формування пропозицій для підготовки відповіді країни.
2. Отримання Україною додаткового гранту щодо зниження впливу COVID-19 на програми з ВІЛ та ТБ включаючи процес підготовки та погодження Національною радою:
  - ▶ додаткового Запиту на фінансування до Глобального фонду на суму 5,5 млн доларів США на забезпечення лікування ВІЛ та туберкульозу;
  - ▶ заявки в рамках регіонального гранту на додаткове фінансування в Україні заходів протидії КОВІД-19.
3. Забезпечення взаємодії Комісії з нагляду з представниками основних реципієнтів грантів Глобального фонду:
  - ▶ впровадження програм Глобального фонду в умовах воєнного стану, в тому числі прийнятих управлінських рішень щодо здійснення закупівель за напрямком ТБ;
  - ▶ врегулювання питання повернення неприпустимих витрат, пов'язаних зі сплатою ПДВ у рамках грантів Глобального фонду, та визначення можливих шляхів вирішення питання надання Глобальному фонду імунітетів та привілеїв;
  - ▶ впровадження діяльності в рамках програм Глобального фонду на тимчасово непідконтрольних Уряду України територіях, в умовах воєнного стану зокрема.
4. Оцінки аналізу щодо позиціонування функцій Національної ради як координаційного механізму країни та узгодження пропозицій щодо підвищення рівня її функціонального, репутаційного та публічного позиціонування.
5. Здійснення підготовки та затвердження проєктів керівних документів Національної ради, а саме: 1) Регламенту Національної ради, 2) Положення про політику врегулювання конфлікту інтересів Національної Ради, 3) Порядку ротачії членів Національної ради, 4) Порядку делегування неурядовими організаціями своїх представників до складу Національної ради,

що рекомендований до застосування неурядовими виборчими групами/ключовими спільнотами.

6. Забезпечено аналіз звітів основних реципієнтів та карток моніторингу за результатами 2021 року та першої половини 2022 року.

7. Забезпечено участь у дебрифінгах Місцевого Агента Глобального фонду (МАФ).

8. Проведено 4 засідання Комісії з нагляду, 3 робочі зустрічі за участі основних реципієнтів та взято участь у низці заходів за ініціативи представників основних реципієнтів.

Не здійснено візити з нагляду.

Виконання заходів Плану нагляду: 85%